

ALYTAUS APYLINKĖS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2018 m. kovo 1 d.
Druskininkai

Alytaus apylinės teismo Druskininkų rūmų teisėja Nina Butnorienė,
sekretoriaujant Jolantai Lasevičienei,
dalyvaujant pareiškėjai L. A.,
suinteresuotam asmeniui notarei Jūratei Ladauskaitei,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjos L. A. pareiškimą
suinteresuotam asmeniui notarei Jūratei Ladauskaitei dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo.

Teismas

n u s t a t ė :

pareiškėja, siekdama, kad jai būtų išduotas paveldėjimo teisės liudijimas į pinigines lėšas, esančias AB SEB banko sąskaitose, prašo nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad D. A., asmens kodas (neskelbtina), mirusio (neskelbtina), nuolatinė gyvenamoji vieta ir palikimo po D. A. mirties atsiradimo vieta yra Lietuvos Respublikoje, (neskelbtina). Nurodė, kad (neskelbtina) Jungtinėje Karalystėje mirė pareiškėjos brolis D. A.. Druskininkų savivaldybės administracijos Teisės ir civilinės metrikacijos skyrius 2017 m. birželio 2 d. apskaitė Norfolkio grafystės išduotą mirties civilinės būklės aktą ir atliko mirties įrašą Nr. 138. Po brolio mirties pareiškėja L. A. kreipėsi į Druskininkų savivaldybės 2-ąjį notaro biurą su pareiškimu dėl palikimo priėmimo, kadangi palikėjas savo vardu Lietuvos Respublikos teritorijoje turėjo nekilnojamojo turto. 2017 m. rugpjūčio 7 d. pareiškėjai buvo išduotas liudijimas patvirtinantis, kad ji priėmė palikimą po savo brolio – palikėjo D. A. mirties. Tačiau 2017 m. spalio 31 d. Druskininkų savivaldybės 2-asis notaro biuras atsisakė išduoti paveldėjimo teisės liudijimą į pinigines palikėjo lėšas, esančias AB SEB banko sąskaitoje, motyvuojant tuo, kad palikėjo nuolatinė gyvenamoji vieta yra ne Lietuvoje. Iš vienos pusės, palikėjas turi Lietuvoje nekilnojamąjį turtą, Lietuvoje esančiame banke laiko lėšas, iš kitos pusės – jis deklaravo išvykimą į Airiją, bet mirė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Jungtinėje Karalystėje.

Suinteresuotas asmuo notarė Jūratė Ladauskaitė atsiliepime į pareiškimą nurodė, kad iš jai prieinamų viešųjų registru duomenų buvo galima daryti išvadą, jog D. A. nuolatinė gyvenamoji vieta nebuvo Lietuvos Respublikoje, todėl atsisakė išduoti pareiškėjos L. A. prašomą paveldėjimo teisės liudijimą. Prašo teismo priimti sprendimą savo nuožiūra.

Pareiškėja teismo posėdyje prašo pareiškimą tenkinti ir papildomai paaiškino, kad jos brolis D. A. 2013 m. deklaravo išvykimą į Airiją, ten išvyko dirbti. Į Lietuvą buvo grįžęs 2014 m. pavasarį. Po to, kai deklaravo išvykimą į Lietuvą, grįžęs Lietuvoje 2014 m. balandžio mėnesį

nusipirko namą, žemės sklypą, esančius (neskelbtina), kas rodo, jog jis į užsienį buvo išvykęs laikinai, ne nuolat gyventi kitoje valstybėje. Po to, Lietuvoje gyveno pusę metų, tačiau grįžimo į Lietuvą nedeklaravo. Lietuvoje pragyvenęs pusę metų, 2014 m. rudenį D. A. išvyko ne gyventi, o dirbti į Angliją, siekdamas užsidirbti pinigų įsigyto namo remontui. Jos žiniomis, gyvenamąjį būstą užsienyje nuomojosi. Nurodė, kad jis planavo, užsidirbęs pinigų namo remontui, grįžti į Lietuvą. 2015 m. A. A. padavė prašymą dėl žemės sklypo, kuris yra greta įsigyto namo, įsigijimo. Jis mokėjo visus mokesčius, susijusius su jo turimu nekilnojamuoju turtu Lietuvoje. Prieš išvykimą gyvenamąją vietą buvo deklaravęs Kaune. Jo išvykimas iš Lietuvos buvo laikinas. D. A. šeimos neturėjo, buvo nevedęs. Ji paveldėjo jo turėtą nekilnojamąjį turtą, tačiau notarė atsisakė išduoti paveldėjimo teisės liudijimą į D. A. turtetas pinigines lėšas AB SEB banke, todėl siekia nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad D. A. nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Lietuvoje. Jos ryšis su broliu buvo labai artimas. Duomenų, kad jis turėtų kito turto užsienio valstybėje, ji neturi, mano, kad tokio turto nėra.

Pareiškėjos atstovė pareiškimą prašo tenkinti ir papildomai paaiškino, kad kreiptis į teismą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo buvo būtina, nes, mirus pareiškėjos broliui, kilo klausimas dėl paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo. Visiškai pagrįstai notarė išdavė paveldėjimo teisės liudijimą į nekilnojamąjį turtą pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą, tačiau dėl to, kad notarė galėjo vadovautis tik duomenimis iš registrų, o D. A. buvo deklaravęs išvykimą į užsienį bei mirė Jungtinėje Karalystėje, atsirado prieštaravimai dėl jo nuolatinės gyvenamosios vietos. Notaras nėra ta institucija, kuri esant tokiems prieštaravimams, galėtų nustatyti D. A. nuolatinę gyvenamąją vietą ir kur turi būti išduodamas paveldėjimo teisės liudijimas į kitą turtą (ne į nekilnojamąjį turtą). Reikia vadovautis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika ir Civilinio kodekso nuostatomis, numatančiomis, kad, jeigu palikėjas gyvena keliose vietose, jo palikimo atsiradimo vieta laikoma jo ekonominių ar asmeninių interesų vyraujanti vieta. D. A. pinigines lėšas laikė Lietuvos banke. Be to, jo socialiniai ryšiai nebuvo nutrūkę su pareiškėja bei motina. Visi D. A. veiksmai patvirtina, kad pagrindinė ekonominių ir socialinių jo interesų buvimo vieta buvo Lietuvoje.

Suinteresuotas asmuo notarė Jūratė Ladauskaitė esmėje pareiškimui neprieštarauja, prašo jį nagrinėti teismo nuožiūra. Teismo posėdyje papildomai paaiškino, kad 2017 m. rugpjūčio 7 d. ji pagal pareiškėjos pareiškimą užvedė jos brolio D. A. paveldėjimo bylą ir pagal valstybės registrų duomenis buvo matyti, jog palikėjas deklaravęs išvykimą į Airiją, mirties liudijime D. A. mirties vieta buvo nurodyta Jungtinėje Karalystėje. Iš turimų duomenų ji padarė išvadą, kad D. A. nuolatinė gyvenamoji vieta buvo ne Lietuvos Respublikoje, todėl atsisakė išduoti paveldėjimo teisės liudijimą į pinigines lėšas. Nustatius prašomą juridinį faktą, paveldėjimo teisės liudijimas į pinigines lėšas būtų išduotinas.

Pareiškimas tenkintinas.

Pareiškėjos, jos atstovo, suinteresuoto asmens paaiškinimais, liudytojos M. A. parodymais, bylos rašytiniais įrodymais nustatyta, kad pareiškėjos L. A. brolis D. A. 2013 m. kovo 25 d. deklaravo išvykimą į Airiją, mirė (neskelbtina) Jungtinėje Karalystėje. Pareiškėja yra ketvirtos eilės įpėdinė pagal įstatymą, ji kreipėsi dėl paveldėjimo į notarę. 2017 m. rugpjūčio 7 d. pareiškėjai L. A. išduotas liudijimas, iš kurio matyti, kad pareiškėja priėmė palikimą po savo brolio D. A. mirties, paduodama notarui pareiškimą dėl palikimo priėmimo. Be to, iš paveldėjimo teisės pagal įstatymą liudijimo matyti, kad pareiškėja paveldėjo D. A. turtą po jo mirties, esantį (neskelbtina), kurį D. A. įgijo (neskelbtina), tai yra, po to, kai deklaravo išvykimą į Airiją. Notarė pareiškėjai išdavė paveldėjimo teisės pagal įstatymą liudijimą dėl palikėjui D. A. priklausiusio nekilnojamojo turto, tačiau atsisakė išduoti paveldėjimo teisės liudijimą į pinigines palikėjo lėšas, esančias AB SEB banko sąskaitoje, motyvuojant tuo, kad palikėjo nuolatinė gyvenamoji vieta yra ne Lietuvoje.

Palikimo atsiradimo vieta laikoma paskutinė nuolatinė palikėjo gyvenamoji vieta pagal CK 2.12 straipsnį (CK 5.4 straipsnio 1 dalis). Jeigu palikėjas negyveno nuolat vienoje vietoje, palikimo atsiradimo vieta laikoma vieta, kur palikėjas paskutinius šešis mėnesius prieš mirtį daugiausia gyveno, jeigu palikėjas gyveno keliose vietose, palikimo atsiradimo vieta laikoma ekonominiu ar asmeniniu interesu vyraujanti vieta (turto ar jo pagrindinės dalies, kai turtas yra

keliose vietose, buvimo vieta; sutuoktinio, su kuriuo palikėjas paskutinius šešis mėnesius prieš mirtį palaikė santuokinius santykius, gyvenamoji vieta arba su palikėju kartu gyvenusio vaiko gyvenamoji vieta (CK 5.4 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktai). Jeigu negalima nustatyti palikėjo gyvenamosios vietos pagal aplinkybes, nurodytas CK 5.4 straipsnio 1 ir 2 dalyse, palikimo atsiradimo vieta gali būti nustatoma pagal palikėjo pilietybę, jo registraciją, jam priklausančių transporto priemonių registracijos vietą ir kitas aplinkybes (CK 5.4 straipsnio 3 dalis).

Fizinio asmens nuolatinė gyvenamoji vieta, reiškianti asmens teisinį santykį su valstybe ar jos teritorijos dalimi, yra toje valstybėje ar jos teritorijos dalyje, kurioje jis nuolat ar daugiausia gyvena, laikydamas tą valstybę ar jos teritorijos dalį savo asmeninių, socialinių ir ekonominių interesų buvimo vieta (CK 2.12 straipsnio 1 dalis). Fizinis asmuo pripažįstamas turinčiu nuolatinę gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, jeigu jis Lietuvos Respublikoje savo valia įkuria ir išlaiko savo vienintelę arba pagrindinę gyvenamąją vietą, ketindamas čia įkurti ir išlaikyti savo asmeninių, socialinių ir ekonominių interesų centrą. Šis ketinimas gali būti išreikštas, be kita ko, asmeniui faktiškai būnant Lietuvos Respublikoje, taip pat nustačius asmeninius ar verslo ryšius tarp jo ir Lietuvos Respublikos asmenų arba remiantis kitais kriterijais (CK 2.12 straipsnio 2 dalis).

Fizinio asmens nuolatinė gyvenamoji vieta visų pirma parodo asmens santykį su tam tikra valstybe, kurią jis laiko savo asmeninių, socialinių, ekonominių ir kitų interesų centru. Taigi, nustatant asmens nuolatinę gyvenamąją vietą yra svarbūs objektyvūs (trukmė, reguliarumas, gyvenimo sąlygos, nuolatinis darbas, namai ir pan.) ir subjektyvūs (persikėlimo priežastys, ketinimai įsikurti, ryšys su valstybe) veiksniai. Nuolatinė gyvenamoji vieta turi būti suprantama kaip vieta, kurioje asmuo įsikūrė ketindamas pasilikti. Šis ketinimas turi būti besitęsiantis, nuolatinis, siekiant sukurti toje vietoje savo interesų centrą. Būtent stabilių ryšių susiformavimas, tam tikras integravimosi į konkrečią aplinką laipsnis ir lemia nuolatinės gyvenamosios vietos atsiradimą. Kiekvienu atveju individualiai, vertindamas byloje surinktus įrodymus, teismas turi nustatyti, ar asmuo konkrečioje valstybėje yra tik laikinai, reziduoja, ar ten kuria savo interesų centrą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-360-378/2015).

Pareiškėja nurodė, kad jos brolio D. A. ekonominiai ir asmeniniai interesai buvo sukonzentruoti į namą su žemės sklypu, esantį (neskelbtina), kurį jis planavo užsidirbęs pinigų rekonstruoti ir jame įsikurti. Aplinkybes, kad D. A. išvyko į užsienį tik užsidirbti, nekilnojamąjį turtą Lietuvos Respublikoje įsigijo po išvykimo į užsienį fakto deklaravimo, o į Lietuvą grįždavo dažnai, patvirtino ir liudytoja – D. A. motina M. A. Be to, byloje esantys rašytiniai įrodymai: 2014 m. balandžio 11 d. elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Druskininkų skyriaus 2015 m. rugsėjo 18 d. raštas, 2016 m. kovo 25 d. Žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo darbų apmokėjimo sutartis Nr. 50AL-1, AB SEB banko raštas apie D. A. sąskaitose esančius pinigus, patvirtina pareiškėjos ir liudytojos nurodytas aplinkybes, bei suponuoja išvadą, kad D. A. būtent Lietuvos Respubliką laikė savo asmeninių, socialinių, ekonominių interesų centru, o į užsienio valstybes vykdavo uždirbti pinigų, siekdamas pagerinti savo finansinę padėtį ir taip įsikurti Lietuvos Respublikoje, kurioje taip pat buvo likę jo artimi giminaičiai – motina ir sesuo. Byloje esantys įrodymai įrodo palikėjo sąsajas su jo gyvenamąja vieta Lietuvos Respublikoje, todėl teismas neturi pagrindo nesutikti su pareiškėjos argumentais, kad D. A. nuolatinė gyvenamoji vieta buvo Lietuvos Respublikoje, jo turėto nekilnojamojo turto adresu.

Įvertinus visus aptartus įrodymus visumoje, darytina išvada, kad pareiškėjos brolio D. A. nuolatinė gyvenamoji vieta ir palikimo atsiradimo vieta jo mirties dieną buvo Lietuvos Respublikoje, (neskelbtina). Kitokiu būdu gauti šiuos faktus patvirtinančių dokumentų pareiškėja negali, todėl šie D. A. nuolatinės gyvenamosios vietos ir palikimo atsiradimo vietos faktai nustatytini teismine tvarka. Turintis juridinę reikšmę faktas nustatytinas paveldėjimo teisės liudijimo išdavimo tikslu (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 444 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 8, 9 punktai, 445 straipsnis).

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 259, 263–268, 270, 448 straipsniais,

n u s p r e n d ž i a :

pareiškimą tenkinti.

Tam, kad būtų išduotas paveldėjimo teisės liudijimas, nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad D. A., asmens kodas (neskelbtina), mirusio (neskelbtina), nuolatinė gyvenamoji vieta ir palikimo po D. A. mirties atsiradimo vieta yra Lietuvos Respublikoje, (neskelbtina).

Sprendimas per 30 dienų nuo jo priėmimo dienos gali būti skundžiamas Kauno apygardos teismui per Alytaus apylinkės teismo Druskininkų rūmus.

Teisėja

Nina Butnoriene